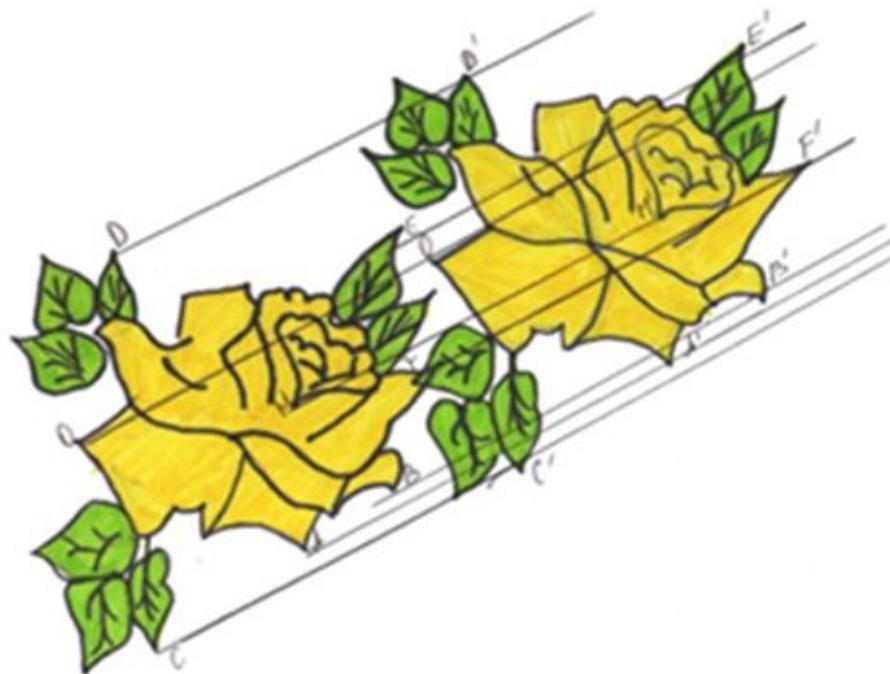

Геометрія 9 А, В класи

Розділ 4. Геометричні перетворення

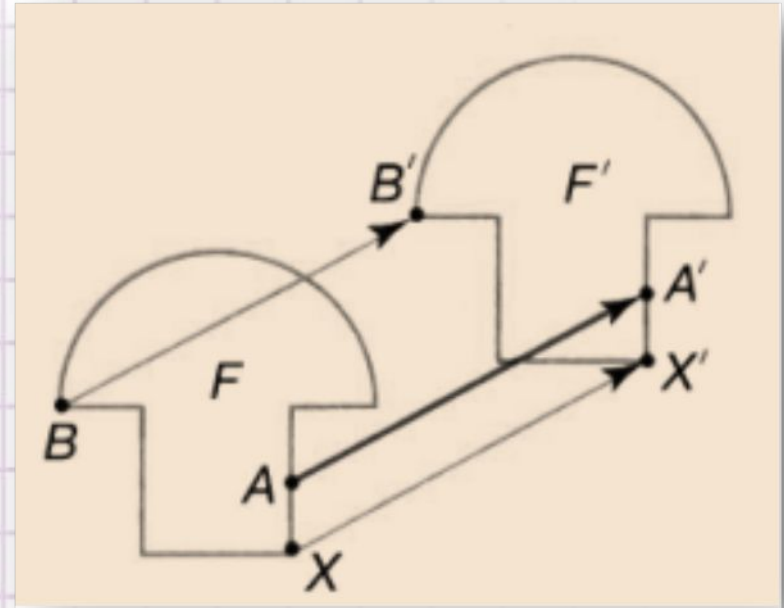
Тема уроку: Паралельне перенесення

Паралельне перенесення

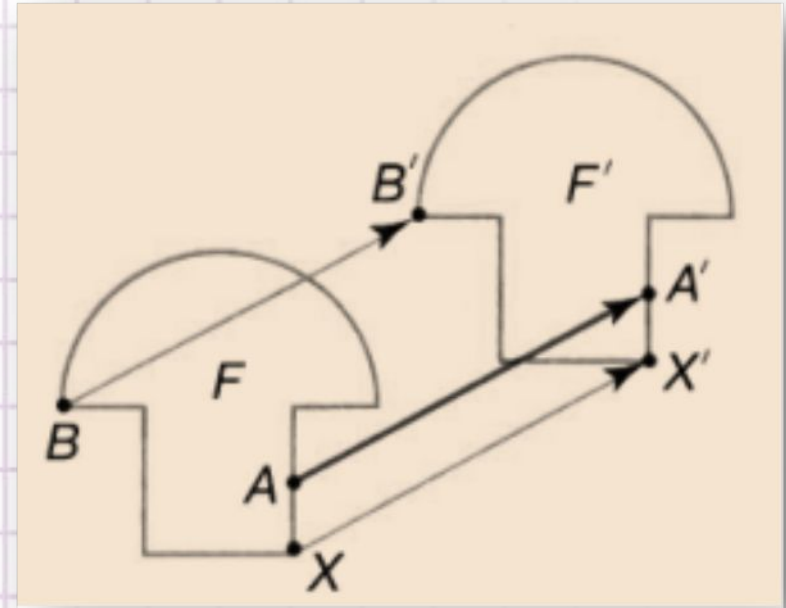
Якщо кожному точку фігури F змістити в одному й тому самому напрямку (вздовж паралельних прямих) на одну й ту саму відстань, то одержимо фігуру F' .

Фігура F перейшла в фігуру F' унаслідок паралельного перенесення на відстань XX' .

Паралельне перенесення

Перетворення, при якому всі точки фігури зміщуються в одному й тому самому напрямі і на одну й ту саму відстань, називається *паралельним перенесенням*.

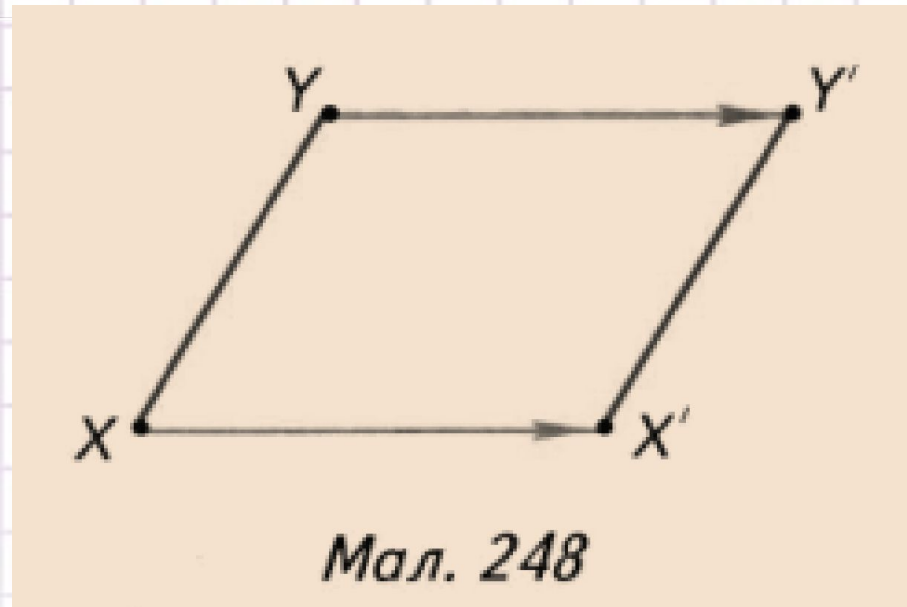
Властивість паралельного перенесення

Теорема. *Паралельне перенесення є переміщення*

Доведення. Нехай X і Y — дві довільні точки фігури (мал. 248). Паралельне перенесення переводить їх у точки X' і Y' фігури F' .

Доведемо, що $XU = X'Y'$.

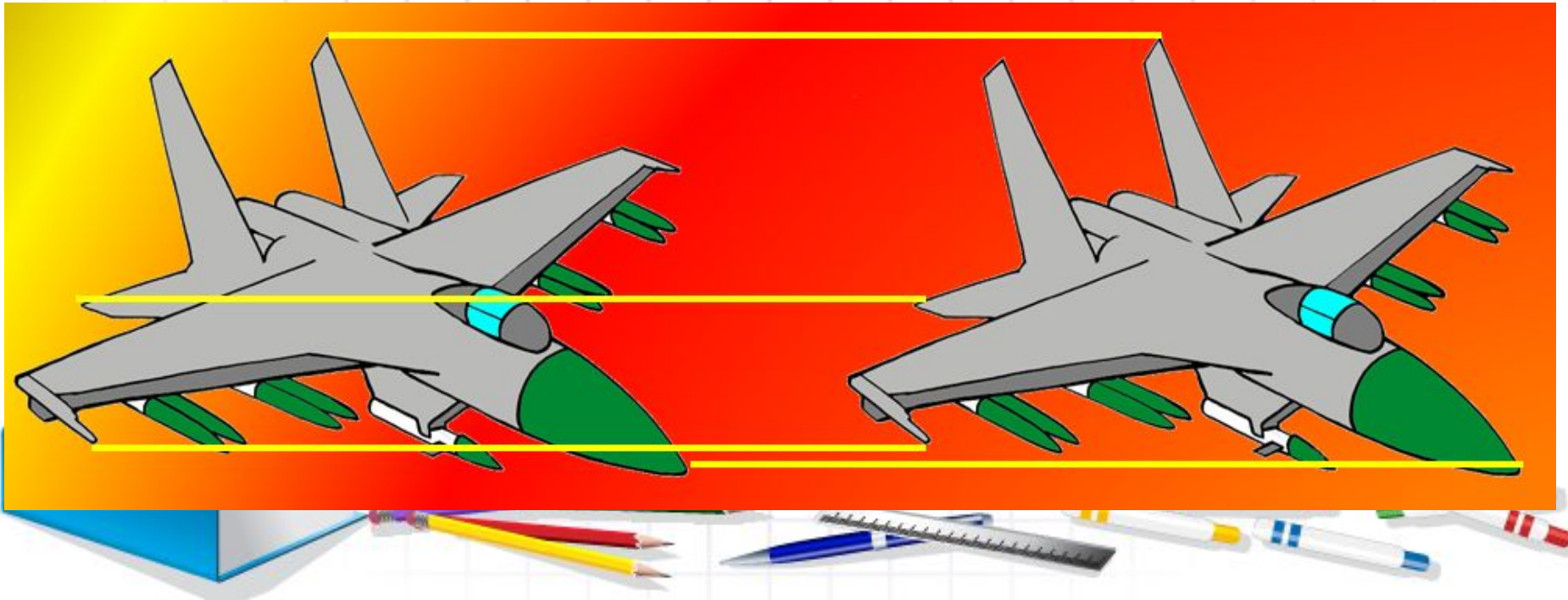
За означенням паралельного перенесення, $XX' = X'Y'$ і $XX' \parallel X'Y'$. Тоді чотирикутник $XU X'Y'$ - паралелограм. У паралелограма протилежні сторони рівні, отже, $XU = X'Y'$.

Властивість паралельного перенесення

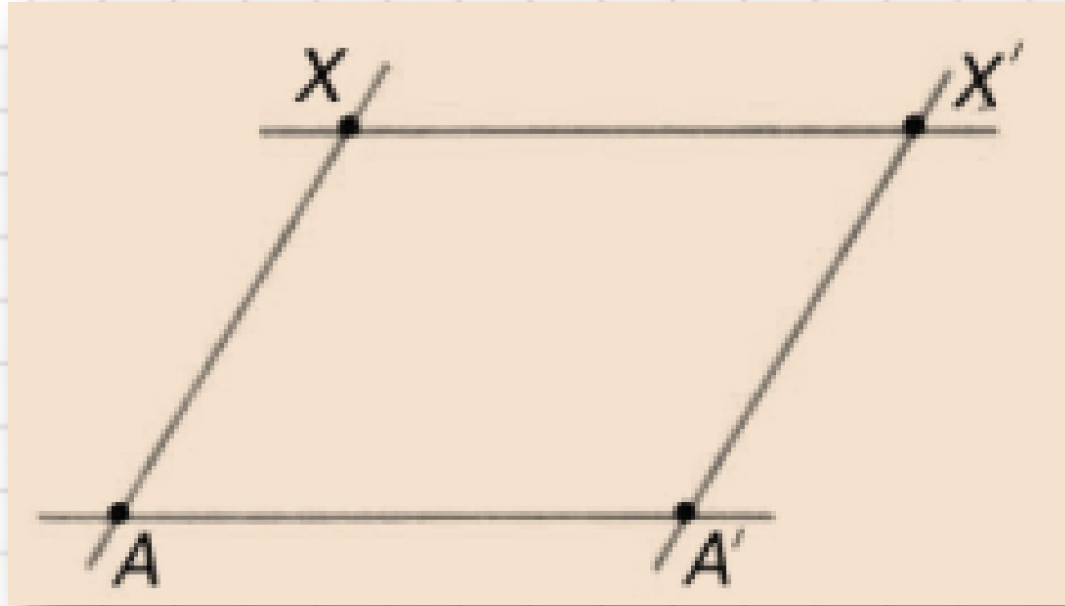
Наслідок 1. Паралельне перенесення має всі властивості переміщення

Наслідок 2. При паралельному перенесенні пряма переходить у паралельну їй пряму або у себе.

Паралельне перенесення

Щоб побудувати точку X' , в яку переходить точка X при паралельному перенесенні, що переводить точку A в точку A' , треба провести паралельні прямі $AX \parallel A'X'$. Потім на прямій $A'X'$ відкласти відрізок, що дорівнює AX .

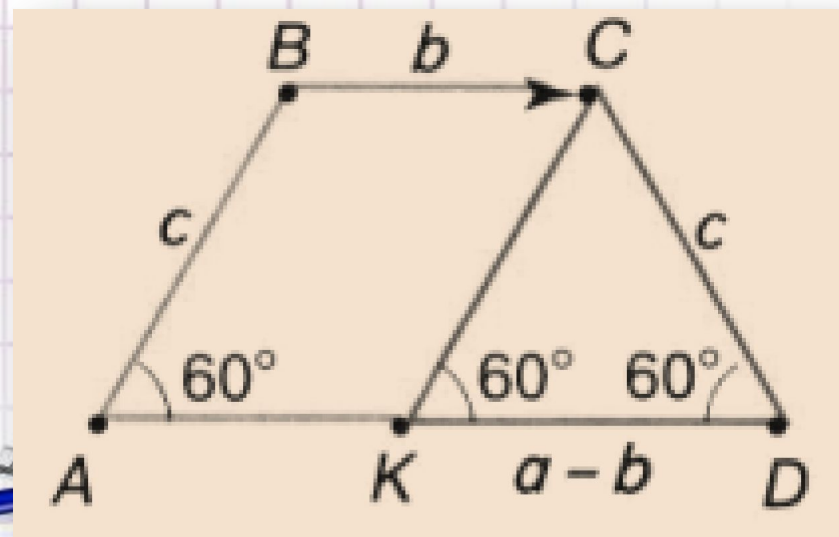
Опорна задача

Задача. У рівнобічній трапеції гострий кут дорівнює 60° . Доведіть, що бічна сторона дорівнює різниці основ трапеції.

Розв'язання. Нехай a , b — основи, c — бічна сторона рівнобічної трапеції.

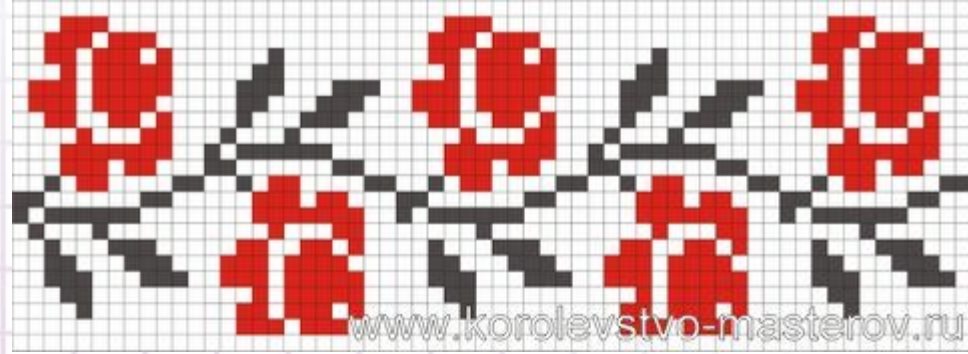
Доведемо, що $c = a - b$.

Виконаємо паралельне перенесення бічної сторони AB так, щоб точка B перейшла у точку C . Тоді точка A перейде у точку K . Оскільки паралельне перенесення є переміщенням, то воно кут переводить у рівний йому кут. Отже, $\angle DKC = \angle KAB = 60^\circ$. Тоді $\triangle KCD$ - рівносторонній і $KD = c$. З другого боку, $KD = AD - AK = AD - BC = a - b$. Маємо: $c = a - b$.

Цікаво знати

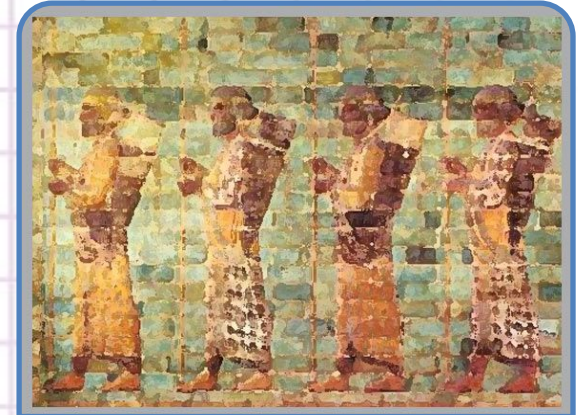
Паралельне перенесення малюнків (вони однакові й періодично повторюються) є на вишивках, шпалерах, тканинах, паркетній підлозі, орнаментах.

Старовинна грецька ваза

Вітраж у Соборі Паризької Богоматері

Стіна палацу Дарія в Сузах

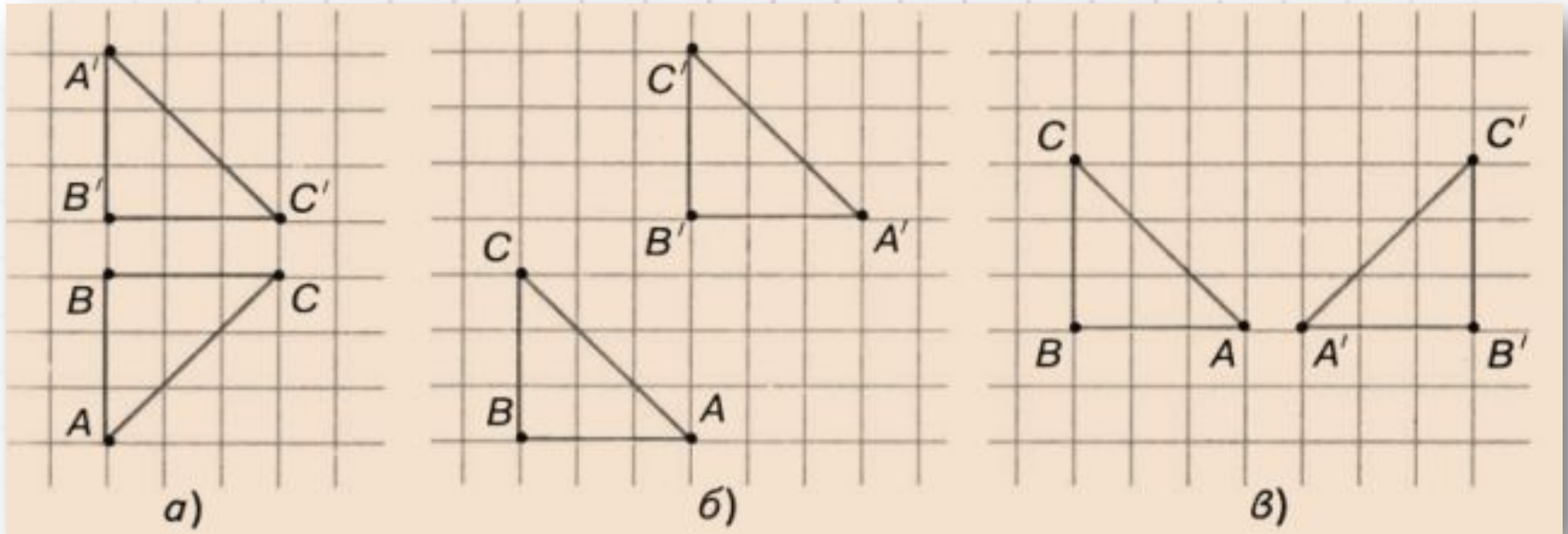
Узагальнення вивченого

1. Яке перетворення називається паралельним перенесенням?
2. Як довести, що паралельне перенесення є переміщенням?
3. Поясніть, чому при паралельному перенесенні пряма переходить у паралельну їй пряму або сама в себе
4. Назвіть властивості паралельного перенесення.

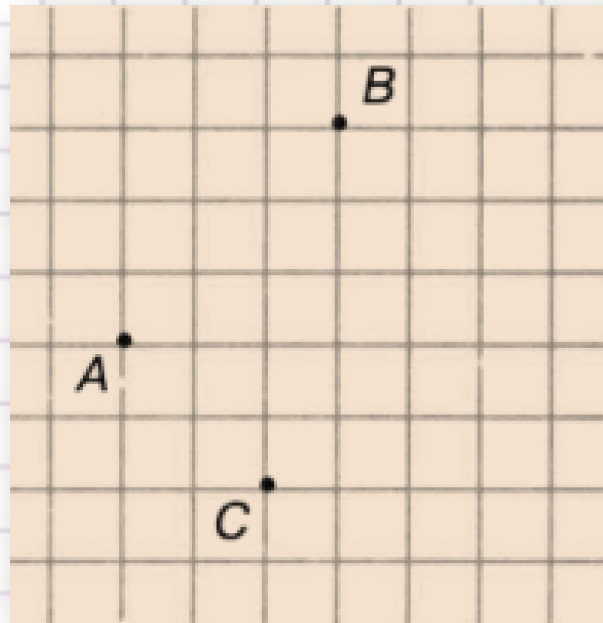
Усне виконання вправ

662. На якому з малюнків зображено паралельне перенесення, що переводить $\triangle ABC$ у $\triangle A'B'C'$?

Тренувальні вправи

663'. При паралельному перенесенні точка A переходить у точку B . Побудуйте за клітинками точку D , в яку переходить точка C при цьому паралельному перенесенні.

Тренувальні вправи

664. Дано відрізок AB і точку M , що не лежить на прямій AB . Виконайте паралельне перенесення відрізка AB так, щоб:

- 1) точка A перейшла в точку M
- 2) точка B перейшла в точку M
- 3) середина відрізка AB перейшла в точку M .

Тренувальні вправи

665. Чи може пряма при паралельному перенесенні перейти в себе?

666. Чи існує паралельне перенесення, при якому:

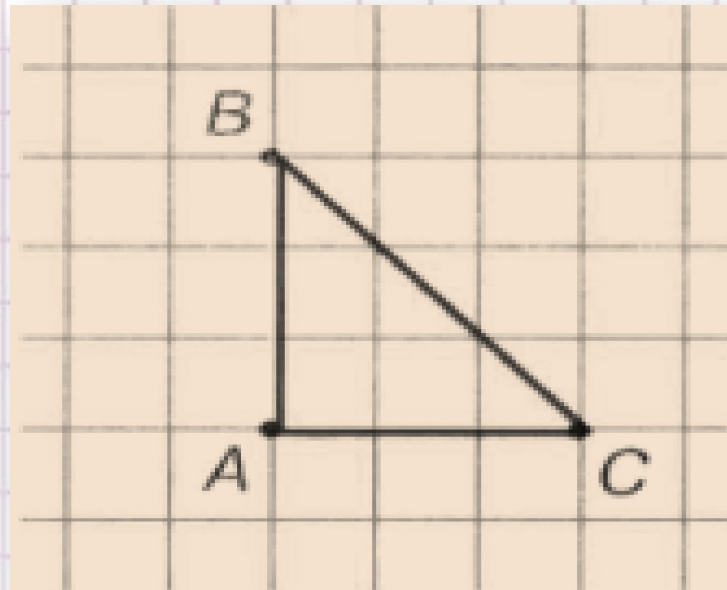
- 1) одна із сторін прямокутника переходить в іншу його сторону;
- 2) одна сторона трикутника переходить в іншу його сторону?

Тренувальні вправи

667. Побудуйте за клітинками фігуру, в яку переходить трикутник ABC при паралельному перенесенні, що переводить:

- 1) точку A в точку C ;
- 2) точку C у точку B .

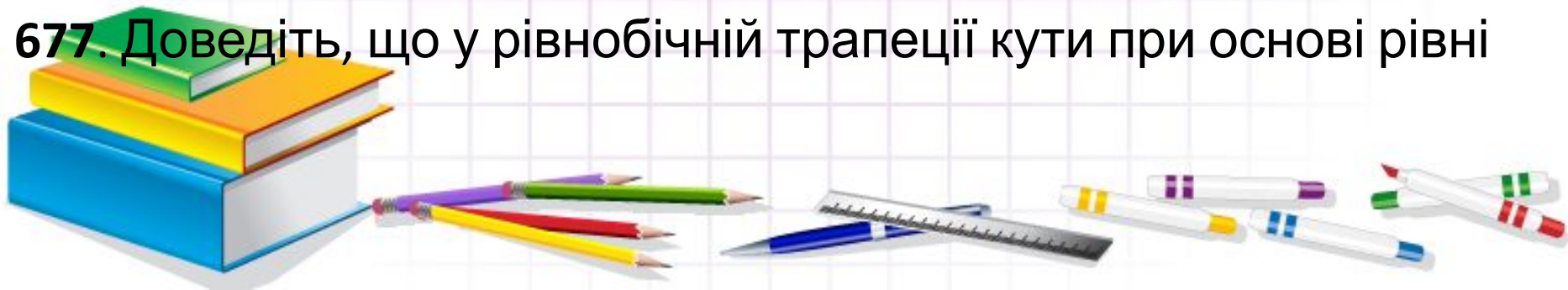
Тренувальні вправи

668. Накресліть прямокутник $ABCD$. Виконайте паралельне перенесення цього прямокутника так, щоб:

- 1) точка A перейшла у C ;
- 2) точка D перейшла у A ;
- 3) точка A перейшла у B .

669. Відрізки AB і CD рівні. В якому випадку існує паралельне перенесення, що переводить один з цих відрізків у другий?

677. Доведіть, що у рівнобічній трапеції кути при основі рівні

Домашнє завдання

- Опрацювати § 20
- Виконати письмово усі тренувальні вправи

Підсумок уроку

З якими новими поняттями ми сьогодні познайомилися?

Чого ми навчилися на уроці?

Що для вас залишилося не зрозумілим?

